

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС

Ігор Копотун,

кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник,
начальник Інституту
кримінально-виконавчої служби

УДК 343.36

Кримінально-правова характеристика злісної непокори вимогам адміністрації установи виконання покарань (ст. 391 КК України)

Питання, пов'язані з вивченням такого виду злочину, як злісна непокора вимогам адміністрації установи виконання покарань (ст. 391 КК України), справді є актуальними для пенітенціарної системи України на етапі її реформування. Адже динамізм сучасного життя, поглиблення процесів демократизації та гуманізації в нашій країні потребують подальшого вдосконалення діяльності пенітенціарної системи.

Як відомо, норми кримінально-виконавчого права України, що регламентують порядок і умови виконання та відбування покарання у вигляді позбавлення волі, передбачають для засуджених спеціальні правила поведінки, зумовлені режимом та умовами відбування позбавлення волі.

Порушники режиму, які не виконують вимог, що передбачені законом і нормативно-правовими актами, перешкоджають нормальній діяльності установ виконання покарань, протидіють карально-виховному процесу і негативно впливають на інших осіб, які відбувають покарання [1, с. 512].

Як показали результати проведеного дослідження та вивчення практики боротьби зі злочинністю в установах виконання покарань, одним із способів внутрішньої протидії, що вчиняють засуджені в зазначених установах, є їхня злісна непокора вимогам адміністрації. Небезпека злісної непокори вимогам адміністрації установи виконання покарань і здатність зумовлювати виникнення надзвичайних ситуацій викликана тим, що цей

злочин учиняється багаторазово і негативно впливає на встановлений порядок виконання та відбування покарання, виправлення і ресоціалізацію засуджених, а також на оперативну обстановку в цілому, ускладнення якої і може зумовити виникнення надзвичайних ситуацій в установах виконання покарань.

Запобігання злочинам і протидія їм кримінально-правовими засобами через притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності є одними з напрямів наукового пізнання і практичної діяльності установ виконання покарань, органів досудового розслідування й суду. Але попри те, що теорія протидії злочинам, учинюваним засудженими в умовах установ виконання покарань, розроблялася протягом тривалого часу й відображена у кримінологічних і кримінально-правових дослідженнях відомих вітчизняних та російських учених: Г. А. Аванесова, О. М. Бандурки, М. П. Барабанова, І. Г. Богатирьова, В. В. Василевича, О. А. Герцензона, В. В. Голіни, Л. М. Давиденка, Р. Є. Джансараєвої, П. С. Дагеля, І. М. Даньшина, О. М. Джужі, А. І. Долгової, А. П. Закалюка, А. Ф. Зелінського, І. І. Карпця, А. В. Кирилюка, В. В. Коваленка, О. Г. Колба, О. М. Костенка, О. М. Литвинова, В. Г. Лихолоба, І. П. Лановенка, Ф. О. Лопушанського, П. П. Михайленка, О. І. Плужник, О. Б. Сахарова, О. В. Старкова, І. К. Туркевич, В. І. Шакуна, С. С. Яценка та ін., сьогодні залишаються певні питання щодо визначення кримінально-правової характеристики такого виду злочинів, учинюваних засудженими під час відбування покарання, як злісної непокори вимогам адміністрації установи виконання покарань (ст. 391 КК України). Тому нами з метою вироблення науково-практичних пропозицій щодо правильної кваліфікації злісної непокори вимогам адміністрації установи виконання покарань (ст. 391 КК України) проведено узагальнення прак-

тики розгляду судами України у 2011–2012 рр. кримінальних справ щодо осіб, звинувачених у вчиненні злочину, передбаченого ст. 391 КК України (злісна непокора вимогам адміністрації установи виконання покарань).

Метою статті є дослідження кримінально-правової характеристики злісної непокори вимогам адміністрації установи виконання покарань (ст. 391 КК України).

Динаміка вказаного злочину протягом 2008–2012 рр. виглядає таким чином: 2008 р. – 245 (питома вага – 46%); 2009 – 186 (44%); 2010 – 177 (44%); 2011 – 157 (34%); 2012 р. – 201 (35%). Нині застосування ст. 391 КК України до лідерів, «авторитетів» злочинного середовища та засуджених, які є злісними порушниками встановленого порядку відбування покарання, є дієвим профілактичним засобом, який сприяє підтриманню належного правопорядку в установах виконання покарань, поліпшенню стану оперативної обстановки та має позитивний вплив на формування у засуджених правослужняної поведінки. За існуючого надто складного криміногенного складу засуджених застосування ст. 391 КК України відіграє важливу роль у забезпеченні належного виконання покарань, організації застосування основних засобів виправлення засуджених та профілактики злочинів в установах виконання покарань. Крім того, основним призначенням зазначеної кримінально-правової норми є не тільки виховний вплив і профілактика злочинів серед засуджених, а й ефективна протидія таким негативним виявам, як поширення «злодійських традицій та звичаїв», учинення лідерами й «авторитетами» злочинного середовища самосудів і розправ, утискування правослужняних засуджених, вчинення інших злочинів.

Об'єктом злочину, передбаченого ст. 391 КК України (злісна непокора вимогам адміністрації установи виконання покарань), є соціальні відносини,

що забезпечують нормальну діяльність установ виконання покарань із виконання вироку суду та відбування призначеного цим вироком покарання як однієї з головних складових процесу відправлення правосуддя.

Суспільна небезпечність злісної непокори вимогам адміністрації установи виконання покарань полягає в тому, що цей злочин перешкоджає виконанню вироку та порушує режим виконання та відбування покарання у виправних колоніях. Режим виконання та відбування покарання у виправних колоніях – це комплекс заходів, передбачених кримінально-виконавчим законодавством, спрямований на досягнення мети покарання.

Додатковим безпосереднім об'єктом виступає авторитет державної влади, тому що непокора або протидія іншим особам, що не є представниками адміністрації (наприклад, особам, які здійснюють загальноосвітнє і професійно-технічне навчання засуджених), тягне за собою лише дисциплінарну відповідальність. Представники адміністрації – це службові особи виправної колонії, наділені правом застосовувати до засуджених заходи заохочення і стягнення. У кримінально-правовому значенні вони визнаються працівниками правоохоронних органів.

У разі наявності факультативного безпосереднього об'єкта, наприклад, волі людини, учинене, як зазначає Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про злочини, пов'язані з порушеннями режиму відбування покарання в місцях позбавлення волі» від 26 березня 1993 р. № 2, кваліфікується за сукупністю злочинів. Так, у п. 11 Постанови прямо визначено, що «захоплення заручників і наступна злісна непокора вимогам адміністрації виправно-трудової установи про їх звільнення, за наявності інших необхідних ознак злочину, передба-

ченого ст. 391 КК України, підлягають кваліфікації за ст. 147 та 391 КК України» [2].

Об'єктивна сторона злочину характеризується двома формами вияву – злісною непокорою законним вимогам адміністрації установи та іншою протидією адміністрації в законному здійсненні її функцій. Непокору, в широкому розумінні цього слова, розуміють як небажання або відмову коритися кому-небудь, слухатися когось та ін. [3, с. 455], тобто пасивну форму поведінки, бездіяльність. Протидією визнають діяльність, спрямовану проти кого-, чого-небудь. Протидіяти – значить активно діяти всупереч комусь, чомусь, чинити опір, протистояти [4, с. 58].

При цьому законодавець визначив злісну непокору та іншу протидію як дві альтернативні форми діяльності, виключаючи можливість змішаного варіанта. Спільною передумовою для обох форм об'єктивної сторони є передумова їх реалізації, яка полягає в тому, що непокора відбувається у відповідь на законні вимоги адміністрації, а протидію спрямовано на виконувани адміністрацією установи законні функції. Такі ж самі дії, вчинені у відповідь на протизаконний диктат (незаконна вимога) адміністрації, складу злочину не утворюють.

Законодавець увів до конструкції диспозиції ст. 391 КК України оцінне поняття «злісна непокора». Що слід розуміти під словом «злісна», закон не пояснює. Це поняття знайшло тлумачення в численних коментарях до КК України та в роз'ясненні вищої судової інстанції (Постанові), але треба пам'ятати, що доктринальне тлумачення не має значення для офіційної кваліфікації, а Постанову було прийнято 20 років тому. Після цього було прийнято Конституцію України, КК України, КВК України, КПК України, і тому окремі її положення треба сприймати крізь призму змін, що відбулися.

У п. 16 Постанови роз'яснюється, що «під злісною непокорою вимогам адміністрації виправно-трудової установи, передбаченою ст. 391 КК України, слід розуміти відкриту відмову засудженого від виконання конкретних законних вимог представника адміністрації виправно-трудової установи, який у силу свого посадового становища мав право пред'явити таку вимогу, а засуджений був зобов'язаний і міг її виконати, але умисно не виконав (наприклад, відмова від роботи без поважних причин, невиконання вимог про припинення порушення режиму відбування покарання, неодноразовість безпричинної відмови засудженого від виконання законних вимог адміністрації, демонстративність, зухвалість такої відмови)».

Але, застосовуючи це роз'яснення, треба мати на увазі, що робота засуджених, відповідно до ч. 1 ст. 107 КВК України, вважається їхнім правом, через що часто апелюють засуджені, відмовляючись від законних вимог адміністрації колонії. Водночас законодавче формулювання («право брати участь у трудовій діяльності») є незрозумілим, оскільки відповідне право, згідно з Конституцією України (ст. 43), іменується правом на працю. Своєю чергою, відповідно до ч. 1 ст. 118 КВК України, засуджені до позбавлення волі повинні працювати в місцях і на роботах, які визначаються адміністрацією колонії. Незрозумілим, на нашу думку, є термін «повинні», а не «зобов'язані», причому ані ч. 3, ані ч. 4 ст. 107 КВК України не закріплюють відповідного обов'язку засуджених. Відсутня норма про обов'язок засуджених працювати і в ч. 5 ст. 118 КВК України, в якій зазначено, що «засуджені можуть залучатися без оплати праці лише до робіт з благоустрою колоній і прилеглих до них територій, а також поліпшення житлово-побутових умов засуджених або допоміжних робіт із забезпечення колоній продовольством. До цих робіт засуджені

залучаються, як правило, у порядку черговості, в неробочий час і не більш як на дві години на день». Тобто виходить, що за всю іншу роботу треба платити гроші. А з цього випливає: хочу заробляю, хочу – ні. Тобто праця – це право чи обов'язок засуджених, виходячи з наведених законоположень, – незрозуміло. Слід зазначити, що положення про визнання праці засуджених до позбавлення волі належить до колізійних питань чинного законодавства [5, с. 75; 6, с. 62–63; 7, с. 107–110], у зв'язку з чим учені пропонують внести дуже слушні зміни до чинного законодавства, що значною мірою оптимізує практику застосування ст. 391 КК України, зокрема:

«1. Абз. 4 «брати участь у трудовій діяльності» ч. 1 ст. 107 КВК України вилучити.

2. Абз. 14 «брати участь у трудовій діяльності» п. 29 ПВР УВП вилучити.

3. Абз. 28 «сумлінно ставитися до праці» п. 29 ПВР УВП викласти в такій редакції: «працювати в місцях і на роботах, які визначаються адміністрацією колонії».

4. Частина 3 ст. 107 КВК України доповнити абзацом такого змісту: «працювати в місцях і на роботах, які визначаються адміністрацією колонії».

5. Перше речення ч. 1 ст. 118 КВК України вилучити.

Внесення зазначених змін корелює доповнення ч. 1 ст. 63 КК України «Позбавлення волі на певний строк» положенням щодо уточнення змісту зазначеного покарання – «...з обов'язковим залученням до праці» [7, с. 109].

Під час установаження ознаки «злісність» як оцінного поняття для злісної непокори можна використовувати положення ст. 133 КВК України, відповідно до якого «злісним порушником установаженого порядку відбування покарання є засуджений, який не виконує законних вимог адміністрації, необґрунтовано відмовляється від праці (не менш як три рази протягом року); припинив роботу для вирішення

трудовах та інших конфліктів; вживає спиртні напої, наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги чи інші одурманюючі засоби; виготовляє, зберігає, купує, поширює заборонені предмети; бере участь у настільних та інших іграх з метою здобуття матеріальної чи іншої вигоди; вчинив дрібне хуліганство; систематично ухиляється від лікування захворювання, що становить небезпеку для здоров'я інших осіб, а також учинив протягом року більше як три інші порушення режиму відбування покарання, за умови, якщо за кожне з цих порушень за постановою начальника колонії або особи, яка виконує його обов'язки, було накладено стягнення, що достроково не зняті або не погашені у встановленому законом порядку».

Повертаючись до Постанови, слід зауважити, що у п. 17 зазначено, що «не є злісною непокорою вимогам адміністрації або іншою протидією їй порушення форми одягу, запізнення до шиккування та аналогічні малозначні порушення». Це положення також слід урахувати під час кваліфікації за ст. 391 КК України.

Другою формою об'єктивної сторони злочину, передбаченого ст. 391 КК України, закон визначає іншу протидію адміністрації у законному здійсненні її функцій. На відміну від злісної непокори, вона характеризується активними діями, що заважають адміністрації установи здійснювати законні функції або унеможливають їх здійснення.

Пункт 17 Постанови роз'яснює, що «інша протидія адміністрації виправно-трудової установи у здійсненні її функцій, передбачена диспозицією ст. 391 КК України, може полягати в навмисних активних діях засудженого, спрямованих на перешкоду нормальній праці засуджених або проведенню заходів адміністрації згідно з правилами внутрішнього розпорядку виправно-трудової установи. Зокрема, за цією ознакою слід кваліфікувати,

за наявності необхідних ознак злісної непокори, дії засуджених, які були організаторами та активними учасниками страйків у виправно-трудовах установах».

Відповідно до змісту диспозиції ст. 391 КК України, особу, яка чинить іншу протидію, може бути притягнуто до кримінальної відповідальності за умови, якщо її за порушення режиму відбування покарання було піддано протягом року стягненню у вигляді переведення до приміщення камерного типу (ПКТ) (одиночної камери) або переведено більш суворий режим відбування покарання.

Організація та підбурювання засуджених до акцій злісної непокори, страйків, голодувань та інших дій, спрямованих на перешкоджання нормальному функціонуванню адміністрації установи виконання покарань, аж до втрати контролю над установою, є чи не єдина діяльність, яка може виразитися в іншій формі об'єктивної сторони злочину, передбаченого ст. 392 КК України.

У п. 8 Постанови зазначено, що «напад на адміністрацію чи інші дії, які дезорганізують роботу виправно-трудової установи, поєднані зі злісною непокорою адміністрації виправно-трудової установи, вчинені засудженим, який за порушення режиму відбування покарання протягом року мав стягнення у вигляді переведення в ПКТ (одиночну камеру) або на тюремне ув'язнення, підлягають кваліфікації за ст. 392 КК України і додаткової кваліфікації за ст. 391 КК України не потребують». А відповідно до п. 11 Постанови, «захоплення заручників і наступна злісна непокора вимогам адміністрації виправно-трудової установи про їх звільнення, за наявності інших необхідних ознак злочину, передбаченого ст. 391 КК України, підлягають кваліфікації за ст. 147, 349 та ст. 391 КК України».

Склад злочину, передбаченого ст. 391 КК України, є формальним. Злочин

уважається закінченим од моменту вчинення описаних у диспозиції статті діянь.

Обов'язковою ознакою об'єктивної сторони є місце вчинення злочину. Місцем учинення злочину, відповідно до диспозиції ст. 391 КК України, є установи виконання покарань у вигляді обмеження волі або у вигляді позбавлення волі. Якщо звернутися до кримінально-виконавчого законодавства у тлумаченні конструкції диспозиції ст. 391 КК України «злісна непокора законним вимогам адміністрації установи виконання покарань або інша протидія адміністрації у законному здійсненні її функцій особою, яка відбуває покарання у вигляді обмеження волі або у вигляді позбавлення волі...» (курсив наш. – І. К.), то первинно місцем учинення злочину, передбаченого ст. 391 КК України, слід визнати: виправні центри, виправні колонії, виховні колонії. Своєю чергою, для того щоб скласти правильну картину щодо місця вчинення розглядуваного злочину, звернімося до другої частини диспозиції аналізованої статті: «...якщо ця особа за порушення вимог режиму відбування покарання була піддана протягом року стягненню у вигляді *переведення до приміщення камерного типу (одиначної камери) або переводилась на більш суворий режим відбування покарання*» (курсив наш. – І. К.). Якщо звернутися до статей 68, 132, 145 КВК України, які встановлюють перелік заходів стягнення, що застосовуються відповідно до осіб, засуджених до обмеження волі (у виправних центрах), а також до осіб, позбавлених волі, які відбувають покарання у виправних і виховних колоніях, то виявиться, що застосувати за порушення вимог режиму захід стягнення у вигляді переведення до приміщення камерного типу (одиначної камери) юридично можливо лише щодо засудженого, який відбуває покарання у виправній колонії. Навіть і фактично перевести до приміщення

камерного типу (одиначної камери) засудженого, який відбуває покарання у виправному центрі або виховній колонії, неможливо, оскільки відповідно до п. 7, 9 Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань у виправному центрі або виховній колонії передбачено створення лише дисциплінарного ізолятора (ДІЗО), без ПКТ (одиначної камери). Останні створюються лише у виправних колоніях (за винятком колоній мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання) [8]. Тим паче, що переведення на більш суворий режим відбування покарання (за нинішньою термінологією КВК України – зміна умов тримання. – І. К.) передбачено лише для засуджених до позбавлення волі, які відбувають покарання у виправних колоніях. Ураховуючи викладене, можна з упевненістю стверджувати, що єдиним можливим місцем учинення злочину, передбаченого ст. 391 КК України, є виправні колонії.

Незрозуміла ситуація виникла і з визначенням у диспозиції ст. 391 КВК України своєрідним строком давності дисциплінарного стягнення – 1 рік. Водночас у ч. 14 ст. 134 КВК України зазначено: «Якщо протягом шести місяців з дня відбуття стягнення засуджений не буде підданий новому стягненню, він визнається таким, що не має стягнення». Тож уже за півроку після відбуття такого стягнення покарання, за сприятливих для себе умов, вважається таким, що не має стягнення і, природно, не може бути притягнутий до кримінальної відповідальності за ст. 391 КВК України.

Взявши до уваги наведені аргументи, пропонуємо внести зміни до чинної назви та диспозиції ст. 391 КК України, виклавши її в такій редакції:

«Стаття 391. Злісна непокора вимогам адміністрації виправної колонії

Злісна непокора законним вимогам адміністрації виправної колонії або інша протидія адміністрації у

законному здійсненні її функцій особою, яка відбуває покарання у вигляді позбавлення волі, якщо цю особу за порушення вимог режиму відбування покарання було піддано протягом шести місяців стягненню у вигляді переведення до приміщення камерного типу (одиначної камери) або переведено до виправної колонії іншого рівня безпеки».

Суб'єкт злочину спеціальний – фізична осудна особа, яка досягла 16-річного віку (а на підставі того, що вчинення цього злочину можливо лише у виправних колоніях, то 18-річного віку.– І. К.) із загалу засуджених, які відбувають покарання у вигляді позбавлення волі та за порушення вимог режиму відбування покарання були піддані протягом року стягненню у вигляді переведення до ПКТ (одиначної камери) або переводилися до виправної колонії іншого рівня безпеки.

Не можуть визнаватися суб'єктами злочину, передбаченого ст. 391 КК України, крім засуджених неповнолітніх, також вагітні жінки, жінки, які мають дітей у будинках дитини при виправних колоніях, інваліди першої групи, оскільки згідно з ч. 2 ст. 132 КВК України зазначені категорії повнолітніх засуджених, які відбувають покарання у виправних колоніях, у дисциплінарний ізолятор, карцер, ПКТ (одиначну камеру) не поміщаються.

Засуджені до обмеження волі та арешту, як уже зазначалося вище, через невстановленість законом процедури переведення засуджених до названих покарань до ПКТ або на більш суворий режим відбування покарання, визнаватися суб'єктом злочину, передбаченого ст. 391 КК України, не можуть, до того ж засуджених до арешту не передбачено як суб'єктів злочину диспозицією аналізованої статті.

Суб'єктивна сторона злочину характеризується прямим умислом, мотиви і мета кримінально карного діяння кваліфікуючого значення не мають,

але можуть бути враховані судом під час призначення покарання. Стаття 391 КК України не містить у собі кваліфікуючих ознак злочину, але сам собою він завжди є пенітенціарним рецидивом, тобто обставиною, яка, відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 67 КК України, визнається такою, що обтяжує покарання. На жаль, суди не завжди враховують це.

Узагальнення матеріалів кримінальних проваджень надало також можливість установити певні негативні тенденції, що спостерігаються у правозастосовній практиці щодо застосування ст. 391 КК України. Зокрема, названі вище прогалини законодавчої бази можна пояснити тим, що диспозиція ст. 391 КК України є описово-бланкетною, тобто не повністю описує діяння, а відсилає для завершення його повного визначення до інших нормативних актів, зокрема КВК України.

Окрім законодавчих вад, практика застосування досліджуваної кримінально-правової норми ускладнюється прогалинами суб'єктивного характеру. Зокрема, умовою для притягнення засудженого за ст. 391 КК України є наявність застосування до засудженого дисциплінарного стягнення у вигляді поміщення до ПКТ (одиначної камери) за дії, що мали на меті уникнення від подальшого відбування покарання (власне, преюдиції). Водночас трапляються випадки, коли звинувачуються особи, яких було поміщено до ПКТ (одиначної камери) з інших причин. Органи дізнання та досудового слідства, а нерідко й суд, на такі «дрібнички» не зважають. Для суду вистачає самого факту поміщення до ПКТ (одиначної камери), аби вважати правомірним застосування ст. 391 КК України, хоча це неправильно [1, с. 514–515].

У кримінально-правовій літературі можна знайти пропозиції окремих науковців щодо недоцільності існування ст. 391 КК України, оскільки вона фактично передбачає кримі-

нальну відповідальність за систему дисциплінарних проступків і використовується окремими представниками адміністрацій виправних колоній як засіб зведення рахунків з окремими засудженими та як важіль тиску на «неугодних». Ми не поділяємо подібного погляду на розв'язання проб-

леми упорядкування кримінальної відповідальності за злісну непокору, оскільки норма ст. 391 КК України виконує суттєву роль в охороні соціальних відносин у сфері правосуддя, при цьому потребує вдосконалення і приведення у відповідність до інших законодавчих актів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Копотун І. М.* Кримінологічні ознаки та запобігання злісній непокорі вимогам адміністрації установ виконання покарань / І. М. Копотун // Кримінологічні засади запобігання злочинам в установах виконання покарань України (пенітенціарна кримінологія) : [посіб.] / за ред. О. М. Джужі. – К. : НАВС, 2013. – С. 512–541.
2. *Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України (1963–1997 рр.)*. – Сімферополь : Таврія, 1998. – 711 с.
3. *Сучасний тлумачний словник української мови* : 60 000 слів / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. В. В. Дубічинського. – Х. : ВД «ШКОЛА», 2007. – 832 с.
4. *Новий тлумачний словник української мови* : в 3 т., 200 000 слів. [2-е вид., виправ.] ; [Уклад. В. В. Яременко, О. М. Сліпушко]. – К. : Аконіт, 2007. – Т. 3. – 864 с.
5. *Проблеми забезпечення прав засуджених у кримінально-виконавчій системі України* / [В. А. Бадира, О. П. Букалова, А. П. Гель та ін.] ; За заг. ред. Є. Ю. Захарова. – Х. : Права людини, 2011. – 368 с.
6. *Пузирьов М. С.* Актуальні проблеми кримінально-виконавчого законодавства України на сучасному етапі / М. С. Пузирьов // Кримінально-виконавчому кодексу України – 9 років : матеріали І міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 28 листоп. 2012 р.). – К. : Ін-тут крим.-викон. служби, 2012. – С. 61–64.
7. *Пузирьов М. С.* Диференціація та індивідуалізація виконання покарання у вигляді позбавлення волі на певний строк : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право і кримінологія; кримінально-виконавче право» / М. С. Пузирьов. – К., 2012. – 252 с.
8. *Про затвердження Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань* : наказ Державного департаменту України з питань виконання покарань від 25 груд. 2003 р. № 275 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1277-03>

Копотун І. М. Кримінально-правова характеристика злісної непокори вимогам адміністрації установи виконання покарань (ст. 391 КК України)

Статтю присвячено дослідженню кримінально-правової характеристики злісної непокори вимогам адміністрації установи виконання покарань. Здійснено аналіз відповідного складу злочину через дослідження таких елементів, як об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона. Виявлено колізії правового регулювання, що ускладнюють практику застосування досліджуваної кримінально-правової норми, на підставі чого сформульовано пропозиції щодо внесення змін до чинного законодавства.

Ключові слова: склад злочину, кримінальна відповідальність, злісна непокора, засуджені, адміністрація, установи виконання покарань.

Копотун И. Н. Уголовно-правовая характеристика злостного неповиновения требованиям администрации учреждения исполнения наказаний

Статья посвящена исследованию уголовно-правовой характеристики злостного неповиновения требованиям администрации учреждения исполнения наказаний. Осуществлен анализ соответствующего состава преступления через исследование таких элементов, как объект, объективная сторона, субъект, субъективная сторона. Выявлены коллизии правового регулирования, затрудняющие практику применения исследуемой уголовно-правовой нормы, на основании чего сформулированы предложения по внесению изменений в действующее законодательство.

Ключевые слова: состав преступления, уголовная ответственность, злостное неповиновение, осужденные, администрация, учреждения исполнения наказаний.

Kopotun I. The criminal-legal characteristics of persistent disobedience to requirements of penitentiary's officials

The article is dedicated to research of the criminal-legal characteristics of persistent disobedience to requirements of penitentiary's officials. The analysis of the corresponding body of crime by researching such elements as an object, the objective side, the subject, the subjective side is carried out. The legal regulation conflicts that hinder practice of the studied criminal law norm are found out, under which proposals for amendments to existing legislation are formulated.

Key words: body of crime, criminal liability, persistent disobedience, convicts, officials, penitentiary institutions.

